

До 75-річчя
Голодомору в
Україні
1932-1933 рр.

**«ПЛАКАВ,
БО НЕ
ХОТІВ
ГИЧКУ
ЇСТИ...»**

Я народився у селі Стратієвка Чечельницького району Вінницької області у 1928 році у сім'ї селянина. У мене були старша сестра Марія і молодша Надія, котра нині мешкає у Києві. Ми жили із батьками, бабусею та тіткою. Рід наш був великий. У батька було восьмеро братів і сестер, усі жили в Стратієвці і займалися сільським господарством. До Великої Вітчизняної війни у селі було 1450 дворів і шість вулиць.

У 1930 році відбулася колективізація – було утворено шість відокремлених колгоспів. Жити тоді було важко. Люди голодували, не вистачало продуктів харчування. До колективізації жили трішки заможніше. Коли настав голод, наша сім'я теж голодувала. Я не пам'ятаю, щоб у хаті був хліб, навіть забули, який він на вигляд.

Мама варила рідкий крупник, який називали кулішем (ми домашньому називали «бевочка»). У крупник засипали стільки бурякової гички, що знайти одну крупинку у ложці було проблематично. Бігаючи по кухні, я дивився, як мама варить «чистий» крупник і радів, примовляючи:

- Мама варить чисту «бевочку»: гичку мама засипала, коли мене поруч не було. А як побачив у тарілці гичку, то плакав і не хотів її їсти. Ложкою відгортав гичку, шукаючи чистого кулішу, якого у тарілці і не було. Тому майже завжди я був голодний. Молодша сестра Надя не їла «бевочки», сиділа за столом перед тарілкою і гризла край дерев'яної ложки.

У куліш мама підливала трішки молока, бо решту несли на базар, а за виручені гроші купляли зерно чи крупи. Мама роздавала молоко сусідам та іншим людям, які з досвітку збиралися у нашому дворі. Матуся відривала від своєї сім'ї і віддавала молоко голодним. Мабуть, за щедрість і добру душу Бог послав її довге життя...

У другій половині літа, коли жито набирало молочно-воскової стиглості, ми обривали колоски, вилущували зерно і розтиралу макогоном у череп'яній макітрі, а отримане молочко вживали до їжі. Дуже жадібно чекали того дня, коли можна було підживитися сіллю.

У селі працювала комісія, яка ходила від хати до хати. Чоловік із десятьма із загостреними металевими штирями довжиною до півтора метра процупували усе в господарстві, шукали заховане зерно у землі. За тією комісією їхала підвода, на яку завантажували знайдене. Як тільки мама бачила тих пошуковців, то швиденько щось збирала на кухні і в коморі та тікала з хати, ховалася за селом.

У нашій сім'ї і родині вижили всі. Від батьків чув, що багато людей вмирало, пухли від голоду. На нашій вулиці жила Ганна на прізвисько «Печена». Батьки і люди в селі казали, що вона з'їла свою дитину – хлопчика шкільного віку. Стежкою біля її хати ми боялися ходити...

**Георгій ЧАЙЧУК,
с.мт Млинів.**